

Arkk. D. 78 / 27.5.2005

M

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W

Kivikautisen kohteen kaivaus
Kreetta Lesell 2004

MUSEOVIRASTO

Sisällys:

Sisällysluettelo	
Arkistotiedot	1
Peruskarttaote	2
1. Johdanto	3
2. Sijainti ja topografia	3
3. Lähistön asuinpaikat	4
4. Tutkimukset	5
5. Vuoden 2004 kenttätutkimukset	5
5.1. Kaivausalueiden löydöt ja likamaat	5
5.1.1. Kaivausalue A	5
5.1.2. Kaivausalue B	6
5.1.3. Kaivausalue C	6
5.1.4. Kaivausalue D	6
5.1.5. Kaivausalue E	7
6. Yhteenveto löydöistä, likamaista ja rakenteista	8
7. Yhteenveto	9
MV-negatiiviluettelo	11
Diapositiiviluettelo	12
Karttaluettelo	13
Kartat	14-35
Kuvat	36-45

Wohlfahrt Kell: 29.4.2005

Arkistotiedot

Suomusjärvi Viitamäki W 1000 00 0264

MJ-tyyppi: työpaikka

Luokka: 2

Ajoitus: kivikautinen

Lukumäärä: 1

Peruskartta: 2023 05 SUOMUSJÄRVI

Koordinaatit: löytöalueen eteläpää pkoo 6702842 , ikoo 3310496

löytöalueen pohjoispää pkoo 6702890, i=3310500, z= 67-72 m mpy

Koordinaattiselite: ääripisteet

Pinta-ala: 30 x 50 m

Etäisyystieto: 2,2 km luoteeseen Suomusjärven kunnantalosta

Kunta: Suomusjärvi (776), kylä: Härmälänböle (405)

Tila: 776-405-2-00

Maanomistaja: Matti Rantalaiho Viitamäentie 100, 25410 Suomusjärvi

Kaivausten johtaminen ja raportin laatiminen: FK Kreetta Lesell, Museovirasto

Kenttätyöaika: 17.6. - 15.7.2004

Löydöt: KM 35038:1-250 kvartsiesineitä ja -iskoksia

Tutkitun alueen laajuus: 30 x 50 m

Kaivettu alue: 103,25 neliötä

Raportti: Arkeologian osaston topografinen arkisto

Aikaisemmat tutkimukset: Nina Strandberg 2002 inventointi

Johanna Seppä koekaivaus 2003

Aikaisemmat löydöt: KM 33711:1-5 hiomalaaka, kvartsia, vuonna 2002

KM 34056:1-35 kvartsia. vuonna 2003

Maksaja: Tiehallinto, Turun tiepiiri

Budjetti: 51 300,00 €

Kartat: peruskarttaote s. 3, muut s. 14-35

Valokuvat: s. 36-45 , negatiivit 135689-135709

Diat: 54776-54798

1. JOHDANTO

Suomusjärvi Viitamäki W -niminen kohde löytyi Nina Strandbergin inventoidessa Valtatien 1 uutta linjausta vuonna 2002. Tällöin alueelta löytyi hiomalaaka ja kvartsi-iskoksia. Vuonna 2003 FM Johanna Seppä johti paikalla olleita koekaivauksia. Vuoden 2003 kaivausten löytöinä tuli kvartsi-iskoksia, -ytimiä, -kaapimia ja raaka-ainepaloja. Lisäksi paikalta löydettiin hippu punamultaa. Kaivausalueilla havaittiin likamaaläikkiä. Ajoittavaa materiaalia ei kuitenkaan saatu.

Vuonna 2004 alueella oli suuremmat kaivaukset, joita johti allekirjoittanut FK Kreetta Lesell, piirtäjänä oli FM Petteri Pietiläinen ja tutkimusavustajana Hanna Kääriäinen. Kaivajina olivat arkeologian opiskelijat Heidi Pasanen, Liisa Kunnas, Maija Holappa, Tiina Kinnunen, Marjo Lappalainen, Kerkko Nordqvist, Ninni Närväinen, Henna Sinisalo, Mikko Suha, Marjukka Bastamow ja Hanna Hyvärinen. Kenttätyöt tehtiin 17.6. - 15.7.2004 välisenä aikana. Tutkittavan alueen laajuus oli n. 30 x 50 m. Alueella kaivettiin yhteensä 103,25 neliötä.

Koska Suomusjärven Viitamäen W arkeologiset tutkimukset olivat muinaismuistolain 15 § mukaiset, ne kustansi tiehankkeen toteuttaja Tiehallinto/Turun tiepiiri. Tutkimusten yhteenlaskettu budjetti oli 51 300,00 €.

Työtä vaikeutti sateinen kesä ja varsinkin kovat rankkasateet. Kaivausalueet olivat välillä veden vallassa useiden päivien, jotkut alueet, jopa viikkojen ajan. Kaivausalueilta jouduttiin välillä äyskäröimään vettä pois.

2. SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Suomusjärvi Viitamäki W sijaitsee Suomusjärven kunnantalosta n. 2,2 km luoteeseen. Se on Valtatie 1:sta n. 1,2 km pohjoiseen ja Viitamäen talosta vajaat 300 m pohjoiseen Ridanmäen itärinteillä. Viitamäen talon pihalta lähtee metsäautotie, joka ohittaa alueen lännestä. Kohde on metsäautotien itäpuolella, siinä kohdalla, jossa peltojen jälkeen rinne alkaa nousta, noin rinteen puolivälistä ylöspäin. Alueella on lähde, joka sijaitsee Ridanmäen ja pellon välissä. Aneriojärvi on kohteesta 1,5 km kaakkoon, Varesjoki virtaa kohteesta itään olevilla pelloilla.

Vuosina 7000-6000 eKr Aneriojärvi on ollut merenlahti, joka on ulottunut asuinpaikan etelän ja idänpuoleisille pelloille. Entisen merenlahden, nykyisen pellon itäpuolella oleva Viitamäki on muodostanut kohteille Viitamäki W ja Viitamäki N suojaavan saaren. Sen ja Ridasmäen välissä on ollut kapea vesiväylä Viitamäki N:n kohdalla, mikä on ehkä ollut otollinen kalastusalue.

Tuleva moottoritien linjaus on suunniteltu kulkemaan Ridasmäen rinteiden eteläosassa pellon reunaa pitkin. Tien reuna-alueet ja meluvallit sijoittuvat Viitamäki W:n kohdalle. Tämän alueen pohjoispuolelle on suunniteltu laaja läjitysalue, jonka kohdalla Nina Strandberg kaivoi vuonna 2002 Suomusjärvi Viitamäki N -nimisen asuinpaikan.

Maasto on avoimeksi hakattua rinnettä, jonka alueella tehty on metsäaurauksia. Aurauksen jäljet näkyvät paikalla erittäin syvinä vakoina, jonka molemmille puolille on muodostunut paksut penkereet. Nykyisin alue on myös pusikoitunut, joka vaikeuttaa havaintojen tekoa. Pohjoisessa ja lännessä rinnettä rajaavat kalliot ja havumetsä, idässä ja etelässä pellot. Maaomistajan mukaan aluetta on aikaisemmin kaskettu, tämä on voinut aiheuttaa alueella havaittavan hiilipitoisen pintamaan.

Kohde sijaitsee etelään ja kaakkoon viettävällä melko kivikkoisella rinteellä. Maaperä on alueella hiekkaa, mutta rinteiden alaosassa peltojen läheisyydessä savea lukuun ottamatta rinteiden itäpuolta, jossa on hienoa hiekkaa. Todennäköisesti hiekan alla ylempänä rinteessä on kalliota ja alempana savea. Tästä todisteena kaivausalueelle sateen jälkeen jääneet syvät lammikot, joista vesi ei valunut pois edes useampien päivien odottelun jälkeen. Viitamäki W:n ja Viitamäki N:n välillä olevilla kallioilla on myös suuri, helposti erottuva siirtolohkare.

3. LÄHISTÖN ASUINPAIKAT

Lähistöllä n. 100 m päässä koilliseen on kivikautinen asuinpaikka Viitamäki N, jossa Nina Strandberg kaivoi vuonna 2002. Hänen kaivauksillaan havaittiin myös kvartsilouhos, joka sijaitsee Viitamäki N:n asuinpaikan koekuopista n. 20 m lounaaseen. Kiikalan Yli-Läpän asuinpaikka on runsaat 500 m asuinpaikasta itään. Kilometrin säteellä on lisäksi useita muita Suomusjärven kulttuurin aikaisia asuinpaikkoja.

4. TUTKIMUKSET

Tutkimusten tarkoituksena oli kaivaa kohde kokonaan tulevan moottoritien alta. Lisäksi yritettiin selvittää kohteen ikä ja käyttötarkoitus. Myös Viitamäki W suhdetta Viitamäki N pyrittiin selvittämään, varsinkin siellä sijaitsevaan kvartsilouhokseen. Viitamäki N:ssä oleva kvartsilouhos paljastettiin turpeesta ja dokumentointiin. Tarkoituksena oli saada lisätodistusta louhoksen käytöstä ja sen suhteesta kohteisiin (kts. Suomusjärvi Viitamäki N tarkastuskertomus vuodelta 2004).

Suomusjärvi Viitamäki W sijaitsee n. 67-72 m korkeudella mpy. Se on erittäin korkealla. Se on joko hyvin vanha tai sitten se ei ole rantasidonnainen. Tämä näkyy hyvin arkeologian opiskelija Henna Sinisalon tekemästä korkeusanalyysistä (liite 1). Kohde on joko erittäin vanha tai sitten se ei ole sijainnut käyttöaikanaan aivan rannan läheisyydessä.

5. VUODEN 2004 KENTTÄTUTKIMUKSET

Tutkimukset aloitettiin tekemällä kaivausalueita vuoden 2003 koekaivauksen mielenkiintoisiksi osoittamiin paikkoihin. Valintaan vaikutti myös maaperän kivettömyys. Vuoden 2004 kaivauksilla käytettiin samaa koordinaatistoa kuin Johanna Sepän vuoden 2003 kaivauksilla. Vuoden 2004 kaivauksilla kaivettiin yhteensä 103,25 neliötä.

5.1. KAIVAUSALUEIDEN LÖYDÖT JA LIKAMAAT

5.1.1. KAIVAUSALUE A

Kaivausalue A oli läntisin kaivausalueista. Se oli n. 70,5 - 72 m korkeudella mpy. Se muodostui ristiin menevistä koeojista. Pinta-alaltaan se oli 20 neliötä. Alue oli hyvin kivikkoista. Likamaata ei alueella havaittu, mutta alueella oli jonkin verran nokimaita, jotka liittyvät todennäköisesti alueella aikaisemmin tehtyihin kaskeamisiin. Löytöjä tuli yhteensä viisi, joista kolme on epämääräistä. Nämä olivat kaksi kvartsia ja rapautunut kivi. Kvartsi-iskoksia tuli kaksi. Alue A oli selkeästi kohteen reuna-aluetta.

5.1.2. KAIVAUSALUE B

Kaivausalue B oli suurin ja eteläisin kaivausalueista. Se oli myös matalammalla kuin muut alueet. Se oli n. 69 - 70,5 m korkeudella mpy. Pinta-alaltaan se oli 65,75 neliötä. Alue oli melko kivikkoista, vaikka ei niin kivikkoista kuin muut alueet lukuun ottamatta aluetta E. Alueella oli tasoissa 1-3 tummanharmaata hiekkaa, joka tulkittiin mahdolliseksi likamaaksi. Tasossa 6 havaittiin myös mahdollinen punamultalaikku, joka kuitenkin hävisi nopeasti.

Alueen B kaikki löydöt ovat kvartssia lukuun ottamatta yhtä tasaisen pyöreää pientä kiveä. Joukossa on kahdeksan kaavinta ja 12 mahdollista kaavinta. Iskoksia on peräti 147 ja ytimiä 22. Suurin osa löydöistä keskittyy melko pienelle alueella, sen eteläosan ruutuihin (katso levinneisyyskartta, liite 2). Alueen B:n itäosassa turvetta poistettiin laajemmalla kuin mitä ehdittiin kaivamaan. Turpeen poistamisen jälkeen maassa näkyvät löydöt otettiin talteen ja ne näkyvät pisteinä levinneisyyskartassa. Osittain nämä alueet jätettiin kaivamatta myös sen tähden, että maaperä muuttui niiden kohdalla saviseksi ja sateiden jälkeen ne olivat täysin liejuisia ja matalampiin kohtiin muodostui vesialtaita.

5.1.3. KAIVAUSALUE C

Kaivausalue C oli pieni alue, korkeammalla ja pohjoisemmassa rinteessä kuin kaivausalueet A ja B. Se oli n. 71,5 m korkeudella mpy. Pinta-alaltaan se oli 2,5 neliötä. Alue oli hyvin kivikkoista. Likamaata ei alueella ei havaittu, mutta alueella oli jonkin verran nokimaita, jotka liittyvät todennäköisesti alueella aikaisemmin tehtyihin kaskeamisiin. Alueelta C löydettiin vain kolme kvartsi-iskosta, mutta siellä oli useita laakeita punaisia kiviä, joita olisi voitu käyttää alasimena iskettäessä kvartssia tai laakakivinä. Näitä kiviä oli ainakin seitsemän, minkäänlaisia iskun tai hiomisen jälkiä ei näissä kivissä ei kuitenkaan havaittu. Yksi tällainen otettiin mukaan esimerkiksi (KM 35038:250).

5.1.4. KAIVAUSALUE D

Kaivausalue D oli pienehkö alue, vielä korkeammalla ja pohjoisemmassa kuin kaivausalue C. Se oli n. 72 - 72,5 m korkeudella mpy. Pinta-alaltaan se oli neljä neliötä. Alue oli melko kivikkoista. Likamaata alueella ei havaittu. Alueelta D löydettiin mahdollinen kvartsi-iskosta, 9 kvartsi-iskosta, yksi kvartsiydin, yksi kvartsiydin/raaka-aine kappale.

5.1.5. KAIVAUSALUE E

Kaivausalue E oli pienehkö kaivausalue. Se oli korkeammalla ja pohjoisemmalla kuin muut alueet. Se oli n. 72 - 72,5 m korkeudella mpy. Verrattuna muihin kaivausalueisiin tällä alueella oli vähiten kiviä. Pinta-alaltaan se oli 10 neliötä. Alueella oli epämääräinen harmahtava alue, joka oli mahdollisesti likamaata. Maaperä oli kuitenkin koko kaivausten ajan niin vettynyt, ettei varmuutta asiasta saatu. Tämän alueen kaivamista vaikeuttivat eniten sateet, jotka muodostivat alueelle lammikoita jopa useiden päivien ajaksi.

Alueen E kaikki löydöt ovat kvartssia. Kaapimia oli yksi, mahdollisia kaapimia 4 ja yksi mahdollinen veitsi. Iskoksia oli peräti 83 ja ytimiä 4. Lisäksi oli yksi retusoitu iskos. Löydöt keskittyvät alueen eteläosaan. Löytöalue olisi voinut jatkua laajemmalle kuin mitä kaivausalue oli. Aluetta ei kuitenkaan laajennettu lähistöllä olevien isojen kivien takia ja epätasaisen maaperän takia.

Suomusjärvi Viitamäki W

Kaikki löydöt alueittain

LAJI	ALUEEN NIMI	MÄÄRÄ
Raaka-ainetta	Alue A	1
Kvartsi-iskoksia	Alue A	2
Kvartssia	Alue A	2
Kvartsikaavin?	Alue B	12
Kvartssia	Alue B	1
Pyöreä kivi	Alue B	1
Kvartsi-iskoksia	Alue B	147
Kvartsiydin	Alue B	22
Kvartsikaavin	Alue B	8
Kvartsi-iskoksia	Alue C	3
Kvartsi-iskoksia	Alue D	9
Kvartsikaavin?	Alue D	1
Kvartsiydin	Alue D	1
Kvartsiydin/raaka-aine kappale	Alue D	1
Veitsi?	Alue E	1
Kvartsi-iskoksia	Alue E	83
Kvartsikaavin?	Alue E	4
Kvartsiydin	Alue E	4
Retusoitu? iskos	Alue E	1
Kvartsikaavin	Alue E	1
Alasinkivi/laakakivi?	Alue D	1

6. YHTEENVETO LÖYDÖISTÄ, LIKAMAISTA JA RAKENTEISTA

Kaikki löydöt ovat kvartssia kahta lukuun ottamatta. Joukossa oli hyvin paljon mahdollisia esineitä. Nämä olivat lähinnä sellaisia, jotka muotonsa puolesta sopivat esineiksi, mutta joissa ei havaittu retusointeja. Löydöt tulivat lähinnä kahdesta löytökeskittymästä alueilta B ja D.

Kaivausalueilta ei havaittu minkäänlaisia rakenteita. Alueen likamaat olivat heikkoja. Tämän asian havainnoimiseen on tosin voinut vaikuttaa sateinen kesä. Kaivausalueet olivat välillä lammikoina ja vedenpoistamisen jälkeenkin, maa oli hyvin vetistä, välillä melkein liejuista.

On tietenkin mahdollista, että kaivamattomien alueiden löytöaineisto olisi erilainen, mutta nyt kaivetut alueet olivat sekä maaperänsä että Johanna Sepän koekaivausten perusteella parhaimpia paikkoja. Ne olivat melko kivettömiä ja maaperältään hiekkaa. Johanna Sepän vuonna 2003 tekemä koekuopitus oli mielestäni hyvin kattava, joten todennäköisesti rikkaimmat alueet saatiin kaivetuksi.

Suomusjärvi Viitamäki W

Kaikki löydöt, niiden määrät ja painot

LAJI	MÄÄRÄ	PAINO
Kvartssia	3	223,8
Kvartsi-iskoksia	244	421,1
Kvartsikaavin	9	61,1
Kvartsikaavin?	17	116,6
Kvartsiydin	27	435,5
Kvartsiydin/raaka-aine kappale	1	145,2
Pyöreä kivi	1	71,8
Raaka-ainetta	1	23,6
Retusoitu? iskos	1	1,7
Veitsi?	1	2,7
Alasinkivi/laakakivi?	1	805,0

7. YHTEENVETO

Jos esihistoriallinen kohde määritellään asuinpaikaksi, siellä pitäisi olla asumiseen ja syömiseen liittyviä löytöjä ja rakenteita kuten tulisijoja, palanutta luuta, mahdollisesti voimakkaita likamaita ja parhaassa tapauksessa asuinpainanteita. Tietenkin työpaikassakin on syöty ja jopa väliaikaisesti yövytty, mutta paljon kevyemmillä varusteilla, joista ei välttämättä jää todisteita.

Suomusjärvi Viitamäki W kohteen löytöaineisto, heikot likamaat ja rakenteiden puuttuminen todistavat mielestäni sitä, että kohde ei ole asuinpaikka, vaan kyse on esihistoriallisesta työskentelypaikasta, jossa olisi isketty kvartssia esineiksi ja esineenteelmiksi. Ytimiä olisi paranneltu, niistä olisi poistettu käyttöön sopimattomat kivilajit. Raaka-aine on todennäköisesti saatu lähistön kvartsilouhoksesta. Alueella ei olisi oleskeltu pitkiä aikoja, joten asumuksia ei olisi tarvittu. Myös tulenpito olisi ollut vähäistä. Mitään merkkejä kunnan tulisijasta tai ruuan jätteistä ei kaivausten aikana saatu.

Paikan tarkka ajoittaminen ei ole mahdollista, todennäköisesti se on ollut mesoliittinen. Tämä perustuu kuitenkin ainoastaan siihen, että alueella on paljon Suomusjärven kulttuurin aikaisia asuinpaikkoja. Varmuudella tätä ei kuitenkaan voida sanoa, koska kohteesta ei saatu ajoittavia esineitä tai orgaanista ainetta, josta olisi voitu tehdä radiohiiliajoitus. Rannansiirtymäkronologia taas antaisi kohteelle hyvin vanhan ajoituksen, se ei kuitenkaan ole luotettava silloin kun kyseessä ei ole rantasidonnainen kohde. Iskentäpaikka ei ole välttämättä rantasidonnainen. Jos kohde on työskentelypaikka, se selittäisi myös sijainnin korkeammalla kuin muut alueella sijaitsevat Suomusjärven kulttuurin aikaiset asuinpaikat.

Kohteiden Viitamäki N ja Viitamäki W keskinäistä suhdetta ei voitu täysin selvittää. Viitamäki N on alempana kuin Viitamäki W, mutta myös se on korkealla. Eri korkeudella sijaitseminen ei kuitenkaan välttämättä merkitse eriaikaisuutta, jos kohteiden käyttötarkoitus on eri. Jos kohteet ovat olleet samanaikaisia, niin ne ovat niin lähellä toisiaan, että käyttäjät ovat olleet todennäköisesti samoja, ainakin he ovat olleet tietoisia toisistaan. Jos molempien kohteiden käyttäjät ovat olleet samoja, on mahdollista, että ihmiset ovat tehneet osan kvartsi-iskennästä asuinpaikka Viitamäki N:n ulkopuolella iskentäpaikka Viitamäki W:ssä. Asuinpaikaksi olisi ehkä valittu Viitamäki N, koska se sijaitsee mereen virtaavan kapeikon kohdalla, joka on ehkä otollisempi kalastuspaikka ja ehkä myös suojaisampi tuulelta kuin Viitamäki W.

Toinen mahdollisuus on, että kohdetta Viitamäki W ovat käyttäneet jonkin toisen asuinpaikan ihmiset, jotka ovat tulleet hakemaan kvartsilouhoksesta materiaalia ja työstäneet siitä osan Viitamäki W:ssä. On myös mahdollista, että kohteet ovat olleet eri aikaan käytössä ja Viitamäki W kohdetta ovat käyttäneet muualta tulleet kvartsin hakijat.

Suomusjärven Viitamäki W kvartsi-iskentäpaikka saatiin tutkituksi riittävästi. Alueella ei tarvita lisätutkimuksia. Sen sijaan Suomusjärvi Viitamäki N:ssä oleva kvartsilouhos on yhä suojeltava kohde. Se jää erittäin lähelle tulevaa läjitysaluetta, joten läjitysaluetta käytettäessä on noudatettava erittäin suurta huolellisuutta, ettei kvartsilouhos jää sen peittoon tai muuten tuhoudu.

Helsingissä 25.5 .2005

Museoviraston tutkija Kreetta Lesell

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
MV-NEGATIIVILUETTELO negatiivit 135689-135709
K. Lesell 2004

- 135689 Alueelta D löytyneitä mahdollisia laakakiviä.
- 135690 Alue B:n yläosa tasossa 3. N-S.
- 135691 Alue B:n alaosa tasossa 3. E-W.
- 135692 Alue D tasossa 2. S-N.
- 135693 Yleiskuva alueesta. SE-NW.
- 135694 Aluetta B kaivetaan. Kuvassa M. Holappa, K. Nordqvist, N. Närvänen, H. Pasanen ja H. Kääriäinen. W-E.
- 135695 Kaivausaluetta ennen turpeenpoistoa. S-N.
- 135696 Turvetta poistetaan alueella B. Kuvassa Marja Lappalainen.
- 135697 Mahdollinen punamultalaikku alueella B tasossa 6. S-N.
- 135698 Alue A, ylempi S-N –suuntainen oja tasossa 3. S-N.
- 135699 Alue A, alempi S-N –suuntainen oja tasossa 3. S-N.
- 135700 Alue A, E-W –suuntainen oja tasossa 3. E-W.
- 135701 Alue C tasossa 3. N-S.
- 135702 Alue B:n yläosa tasossa 4. N-S.
- 135703 Alue E veden vallassa. S-N.
- 135704 Kerkko Nordqvist tyhjentää alueen B alaosa vedestä.
- 135705 Heidi Pasanen työskentelemässä alueen B alaosassa sateen jälkeen.
- 135706 Alue B:n alaosa tasossa 4. W-E.
- 135707 Alue E kaivettuna osittain tasoon 5. S-N.
- 135708 Alue B:n lisäalueet tasossa 4 ja lisäalueen lisäalueet tasossa 2. S-N.
- 135709 Alue B:n lisäalueet tasossa 4. E-W.

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W 2004
DIAPOSITIIVILUETTELO d. 54776-54798
Kuv. Kreetta Lesell

- 54776 Yleiskuva alueesta. SE-NW.
- 54777 Kaivausalueetta rikkovat aurasjäljet. SE-NW.
- 54778 Turpeenpoistoa alueelta A. Kuvassa kaivajat Liisa Kunnas, Hanna Hyvärinen ja Kerkko Nordqvist sekä tutkimusavustaja Hanna Kääriäinen.
- 54779 Alueen A eteläosa tasossa 3. S-N.
- 54780 Alueen A itä-länsi -osa tasossa 3. E-W.
- 54781 Alueen A pohjoisosa tasossa 3. S-N.
- 54782 Aluetta B kaivetaan. Kuvassa kaivajat Maija Holappa, Kerkko Nordqvist, Ninni Närvänen ja Heidi Pasanen sekä tutkimusavustaja Hanna Kääriäinen. W-E.
- 54783 Turvekerrosta poistetaan alueen B laajennusosasta. Kuvassa Kaivajat Maija Holappa, Hanna Hyvärinen, Tiina Kinnunen, Liisa Kunnas, Kerkko Nordqvist ja Heidi Pasanen. W-E.
- 54784 Alueen B pohjoisosa tasossa 3. N-S.
- 54785 Alueen B eteläosa tasossa 3. W-E.
- 54786 Alueen B pohjoisosa tasossa 4. N-S.
- 54787 Alueen B eteläosa tasossa 5. W-E.
- 54788 Kerkko Nordqvist tyhjentää alueen B alaosa vedestä sateen jälkeen. N-S.
- 54789 Heidi Pasanen kaivaa aluetta B sateen jälkeen. NW-SE.
- 54790 Mahdollinen punamultalaikku alueella B tasossa 6. S-N.
- 54791 Alueen B laajennus tasossa 4. Kuvassa kaivaja Henna Sinisalo. S-N.
- 54792 Alueen B laajennuksen eteläisin osa tasossa 2. E-W.
- 54793 Piirtäjä Petteri Pietiläinen työssä alueella B.
- 54794 Alue C tasossa 3. N-S.
- 54795 Alue D tasossa 2. S-N.
- 54796 Alueelta D löytyneitä mahdollisia kivilaakoja.
- 54797 Alue E sateen jälkeen. S-N.
- 54798 Alue E kaivettuna osittain tasoon 5. S-N.

KARTTALUETTELO Suomusjärvi Viitamäki W

Peruskarttaote s. 2

Yleiskartta, MK 1:500, A3, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 14

Pinta- ja pohjavaaituskartta, kaivausalue A, MK 1:50, A3, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 15

Pinta- ja pohjavaaituskartta, kaivausalue B, MK 1:50, A3, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 16

Tasokartta, taso 0, kaivausalue B, MK 1:50, A3, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 17

Tasokartta, taso 1, kaivausalue B, MK 1:50, A3, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 18

Tasokartta, taso 2, kaivausalue B, MK 1:50, A3, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 19

Tasokartta, taso 3, kaivausalue B, MK 1:50, A3, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 20

Tasokartta, taso 4, kaivausalue B, MK 1:50, A3, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 21

Tasokartta, taso 5, kaivausalue B, MK 1:50, A3, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 22

Tasokartta, taso 6, kaivausalue B, MK 1:50, A3, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 23

Tasokartta, taso 7, kaivausalue B, MK 1:50, A3, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 24

Tasokartta, taso 8, kaivausalue B, MK 1:50, A3, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 25

Pinta- ja pohjavaaituskartta, kaivausalueet C ja D, MK 1:50, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 26

Pinta- ja pohjavaaituskartta, kaivausalue E, MK 1:50, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 27

Tasokartta, taso 0, kaivausalue E, MK 1:50, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 28

Tasokartta, taso 1, kaivausalue E, MK 1:50, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 29

Tasokartta, taso 2, kaivausalue E, MK 1:50, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 30

Tasokartta, taso 3, kaivausalue E, MK 1:50, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 31

Tasokartta, taso 4, kaivausalue E, MK 1:50, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 32

Tasokartta, taso 5, kaivausalue E, MK 1:50, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s.33

Tasokartta, taso 6, kaivausalue E, MK 1:50, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 34

Profiilikartta, kaivausalue E, MK 1:25, A4, piirtänyt Petteri Pietiläinen, s. 35

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W

Kreetta Lesell 2004

YLEISKARTTA

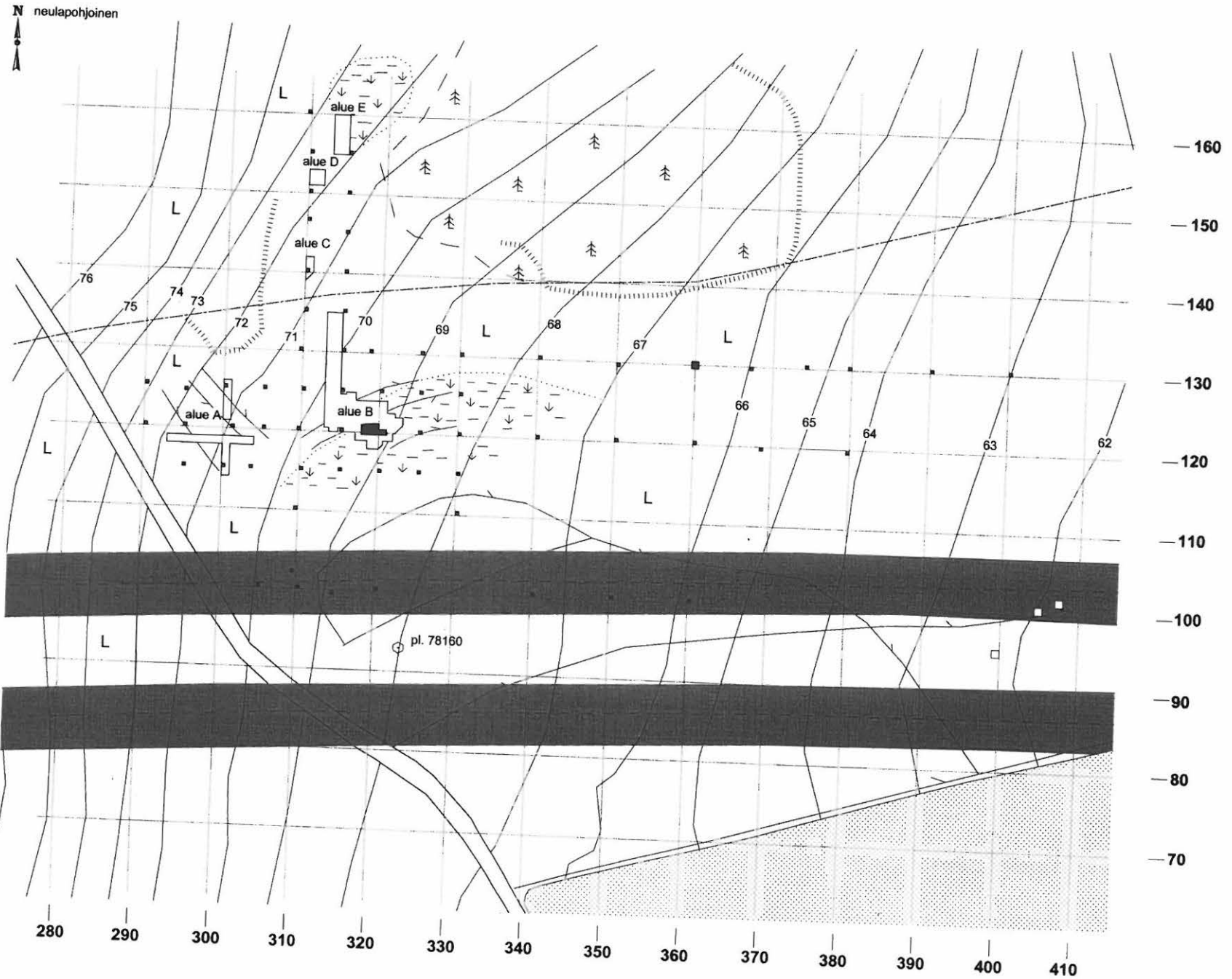
Mk 1:500

pohjakarttana Tielaitoksen
suunnitelmapakartta 1:2000
ja vuoden 2003 koekaivauksen
yleiskartta 1:500

lukemat metreinä mpy
piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

- koekuoppa 2003
- koekuoppa 2004
- ▭ kaivausalue 2004
- ⋯ avokallio
- ▬ terassin reuna
- ▬ suunniteltu tiealueen raja
- ▬ oja, metsäaurausura
- L hakkuuaukea
- ⊙ kosteikko
- ▨ pelto

14

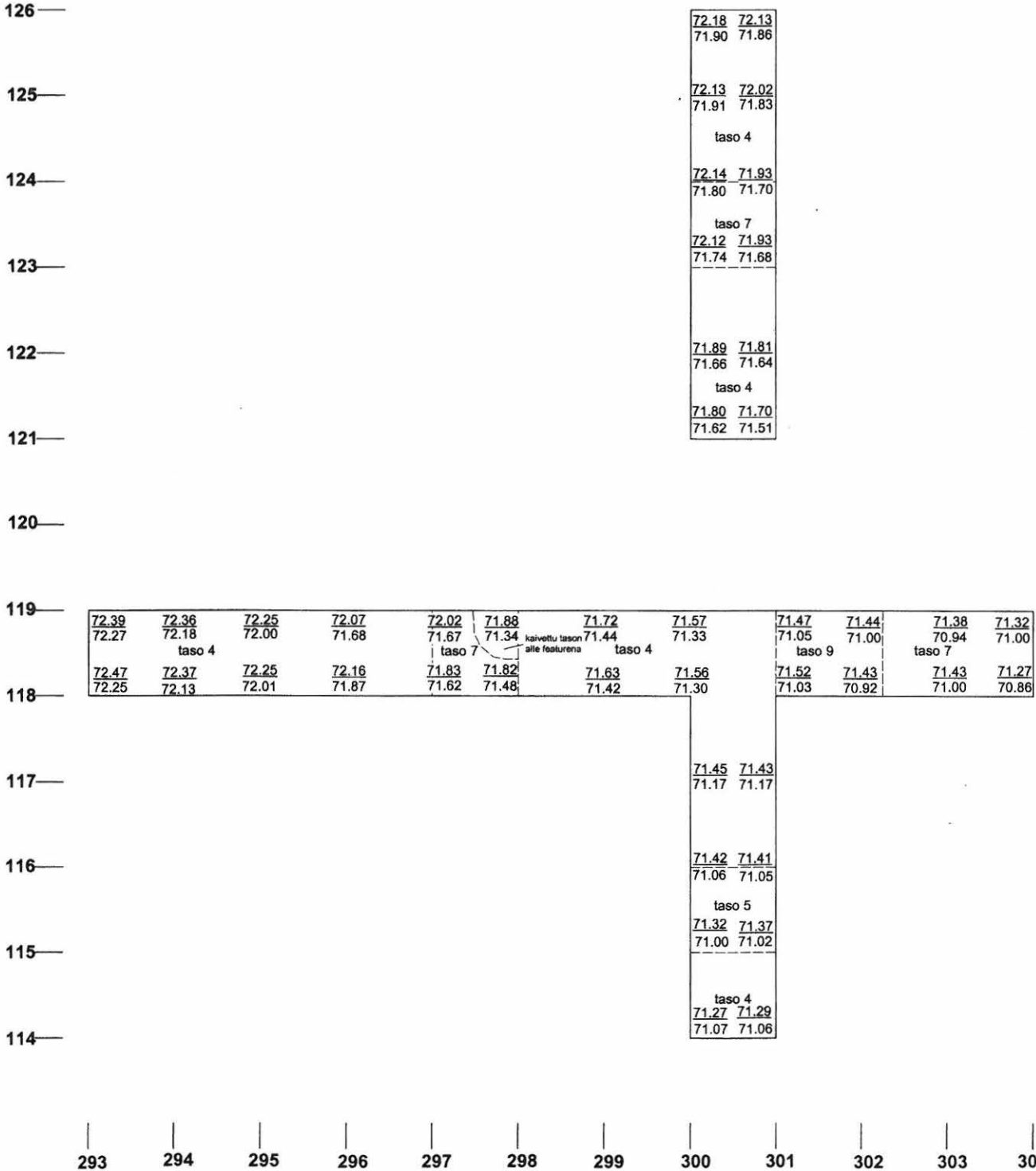
SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
Kreetta Lesell 2004

TASOKARTTA
 Alue A, pinta- ja pohjavaaitus

Mk 1:50

lukemat metreinä mpy
 piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

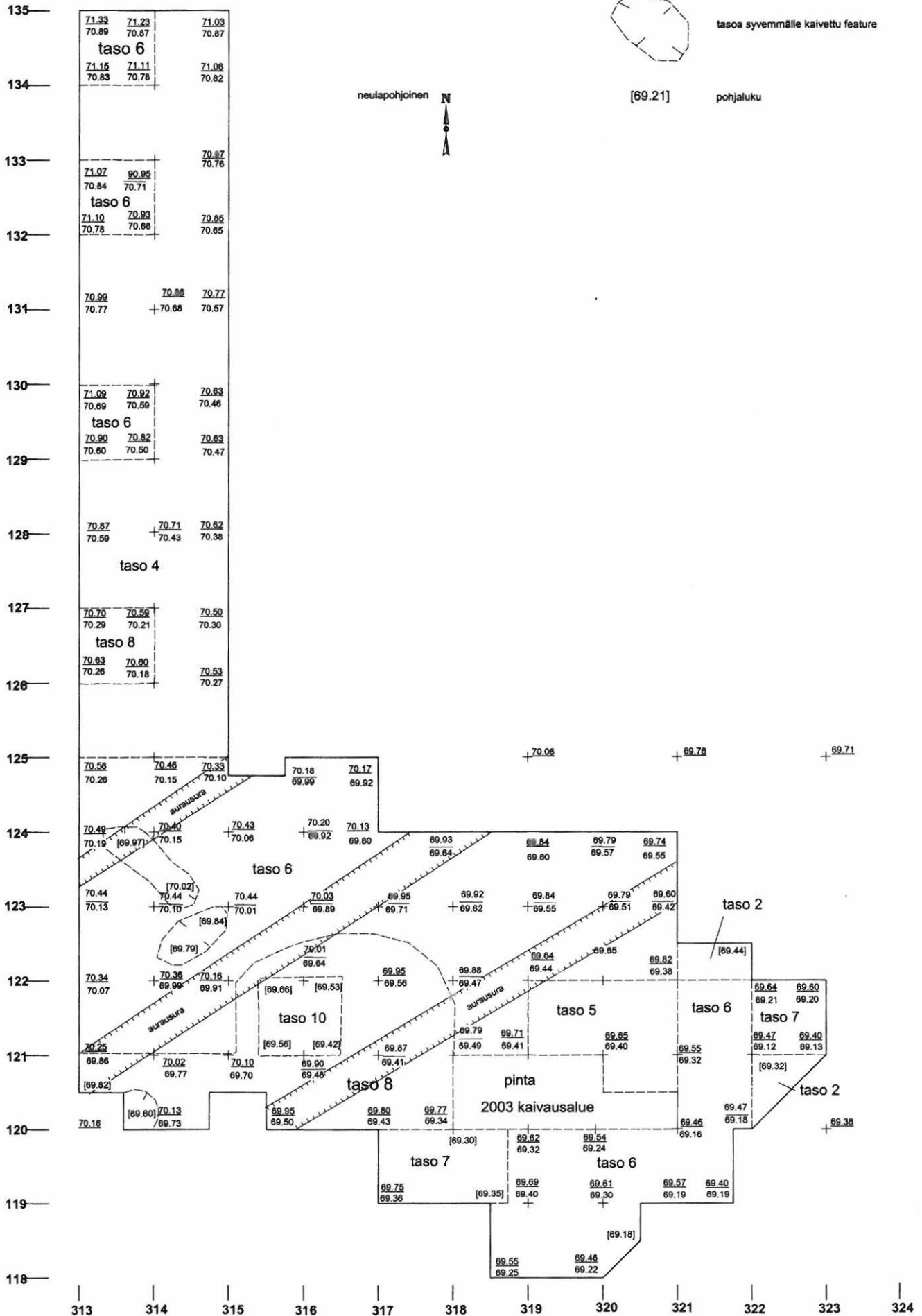

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
Kreetta Lesell 2004

TASOKARTTA

Alue B, pinta- ja pohjavaaitus

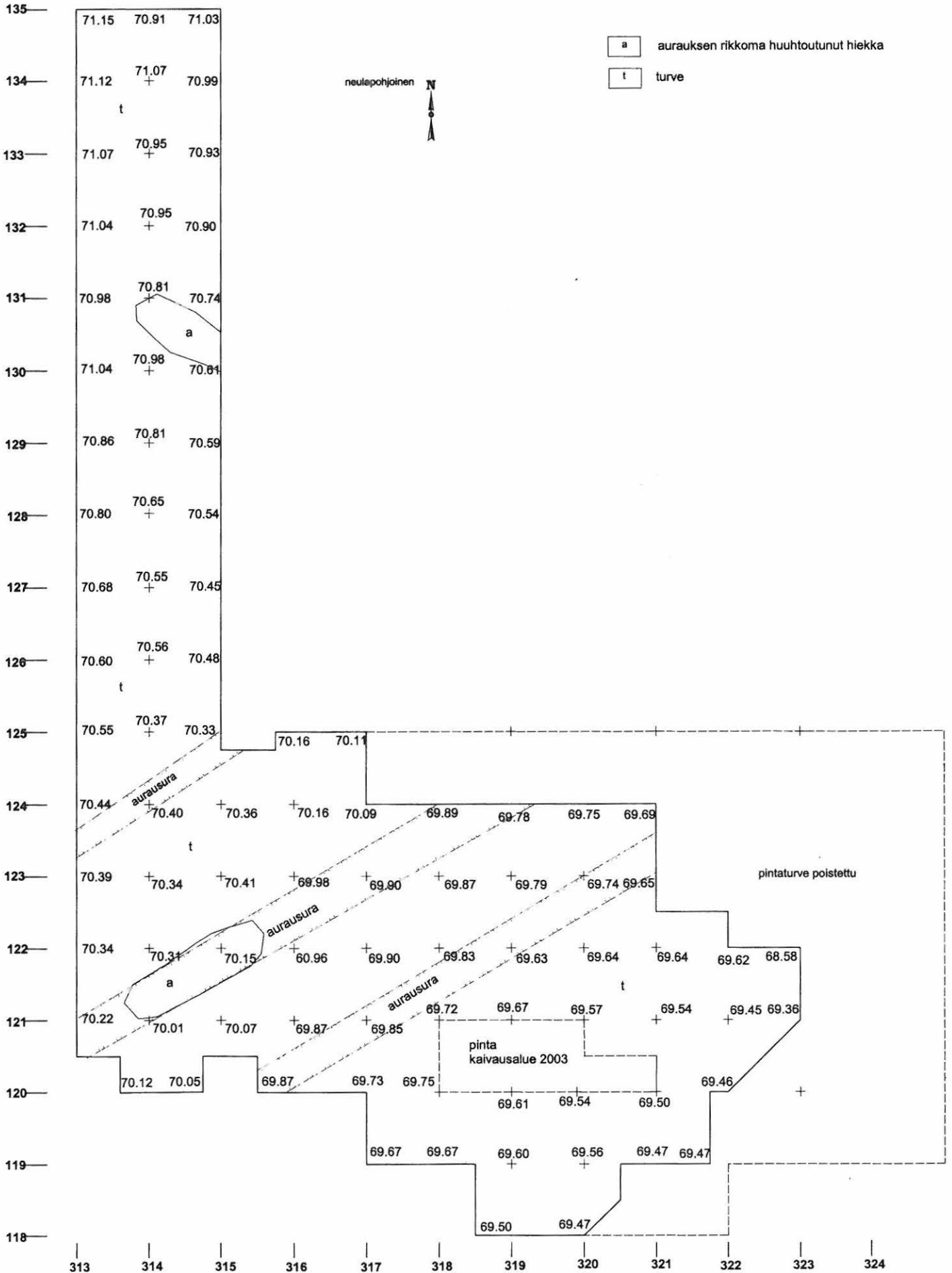
Mk 1:50
 lukemat metreinä mpy
 piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
Kreetta Lesell 2004

TASOKARTTA
 Alue B, taso 0

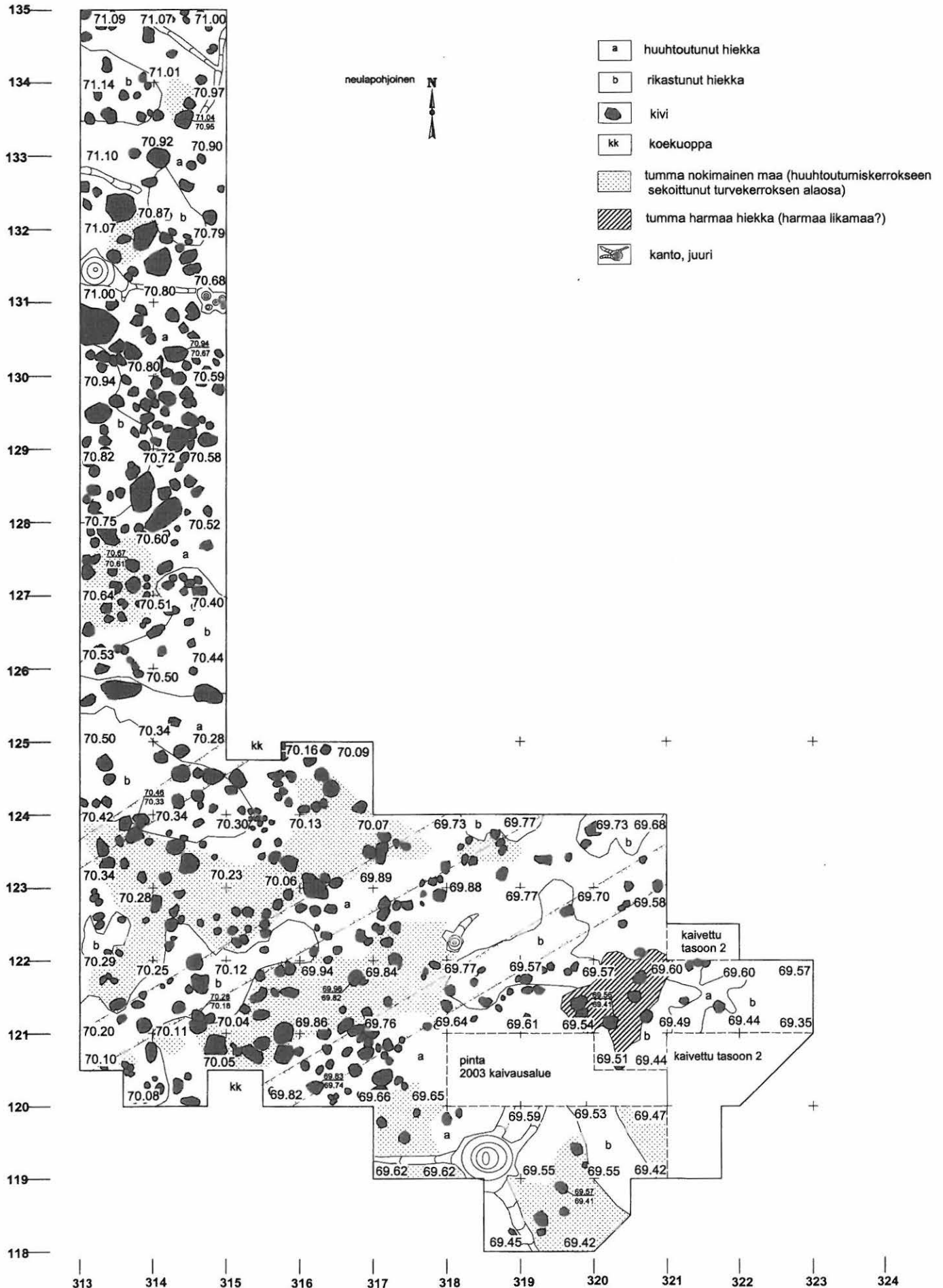
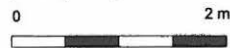
Mk 1:50
 lukemat metreinä mpy
 piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
Kreetta Lesell 2004

TASOKARTTA
Alue B, taso 1

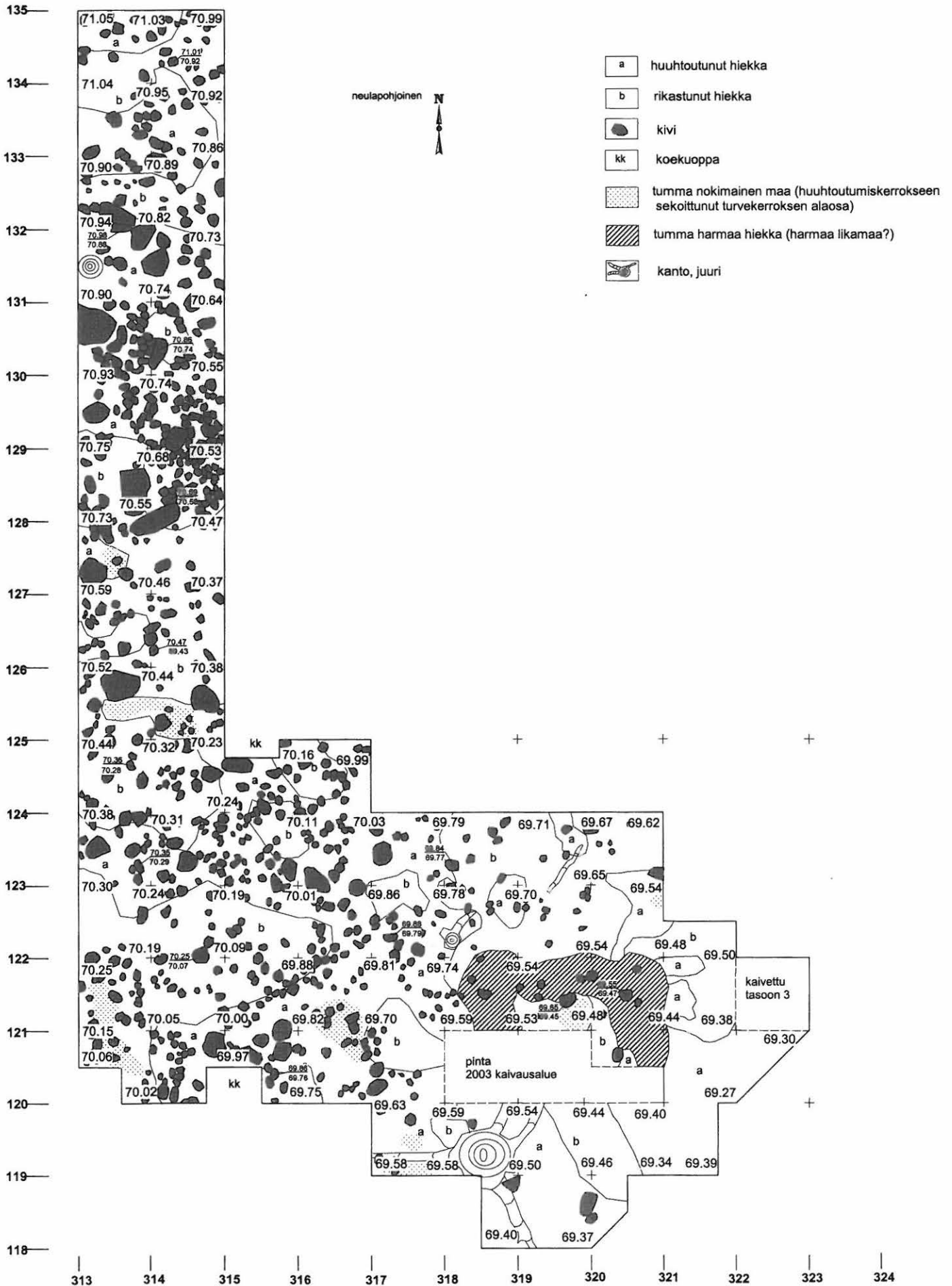
Mk 1:50
lukemat metreinä mpy
piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
Kreetta Lesell 2004

TASOKARTTA
 Alue B, taso 2

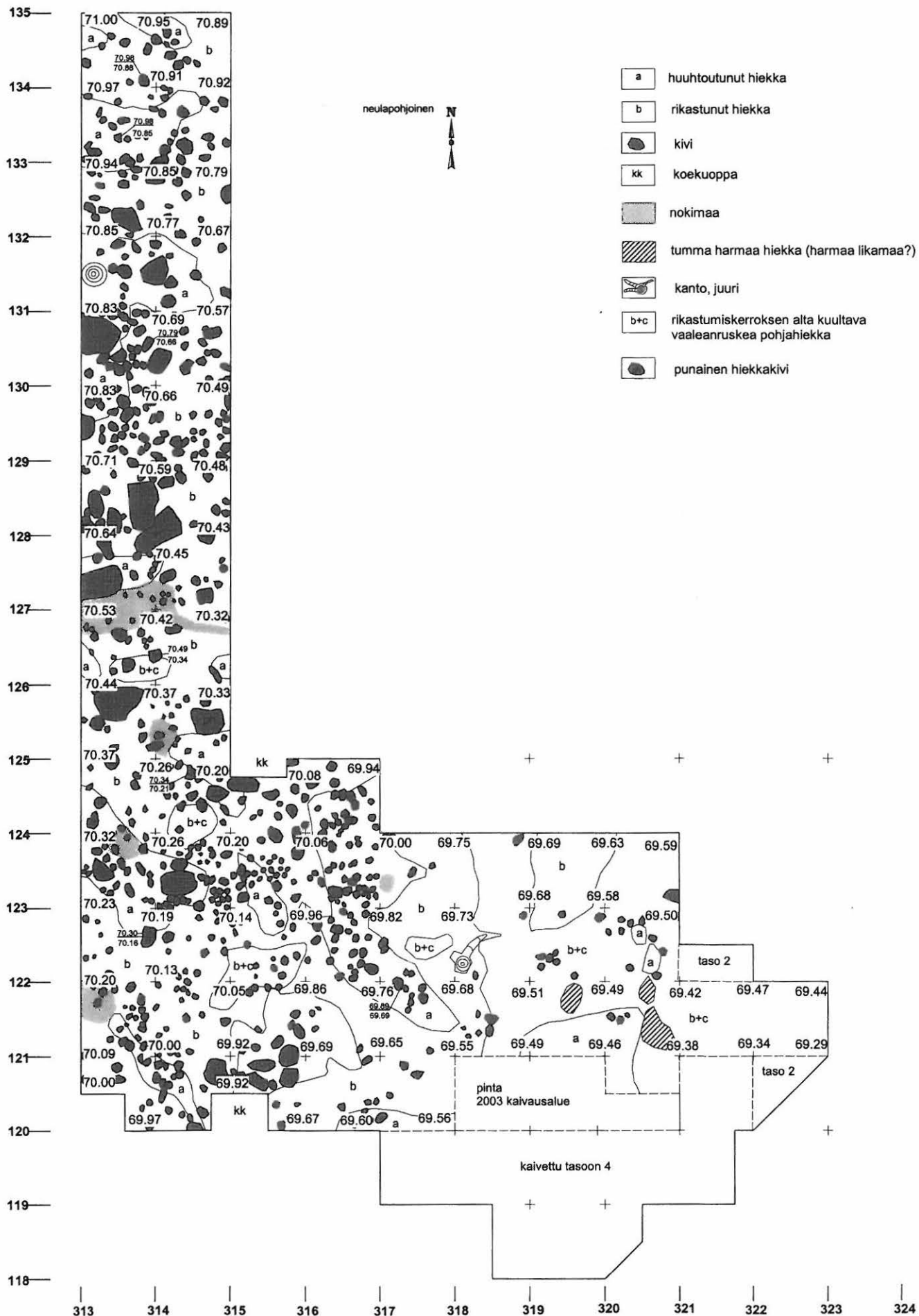
Mk 1:50
 lukemat metreinä mpy
 piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
Kreetta Lesell 2004

TASOKARTTA
 Alue B, taso 3

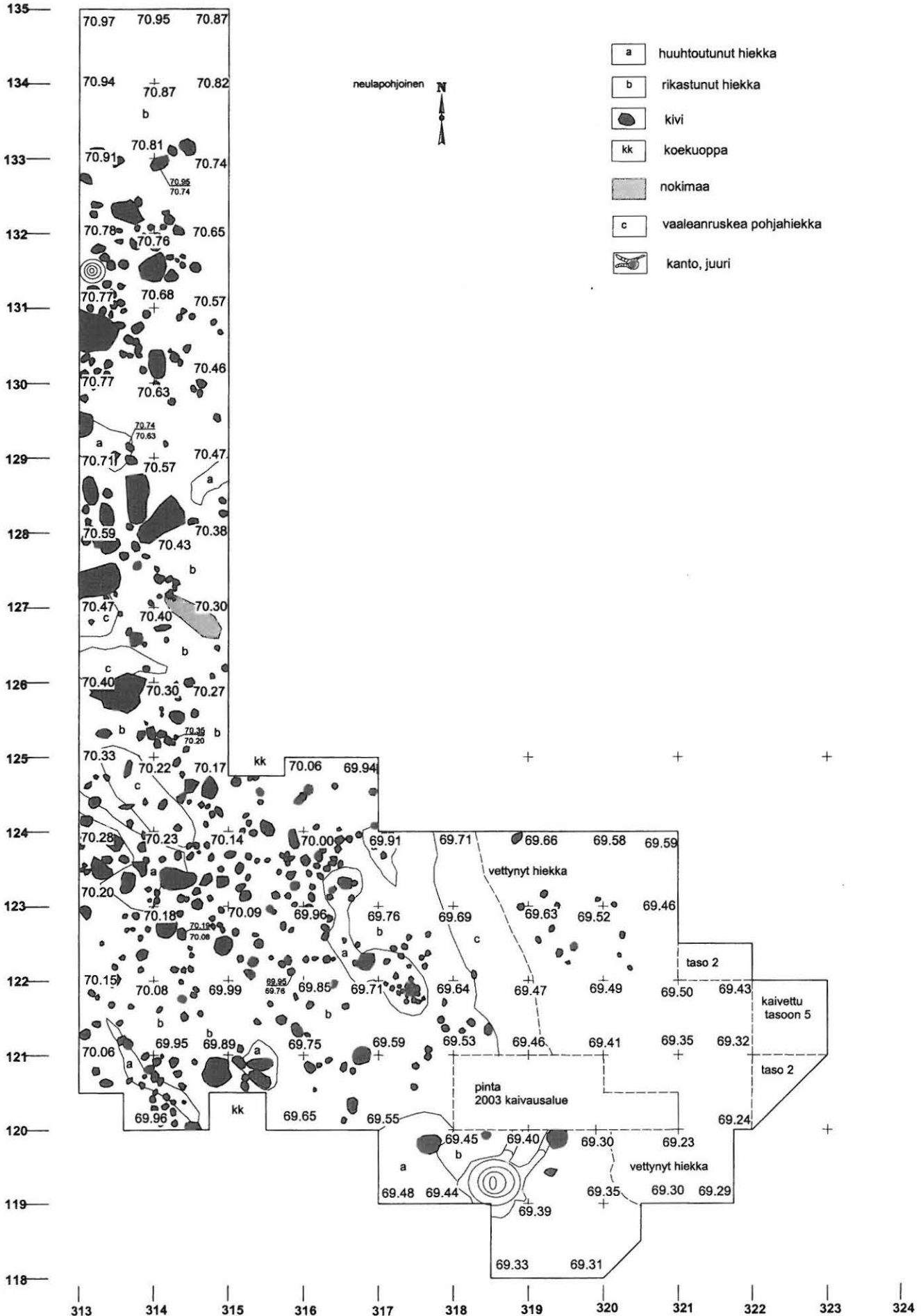
Mk 1:50
 lukemat metreinä mpy
 piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
Kreetta Lesell 2004

TASOKARTTA
 Alue B, taso 4

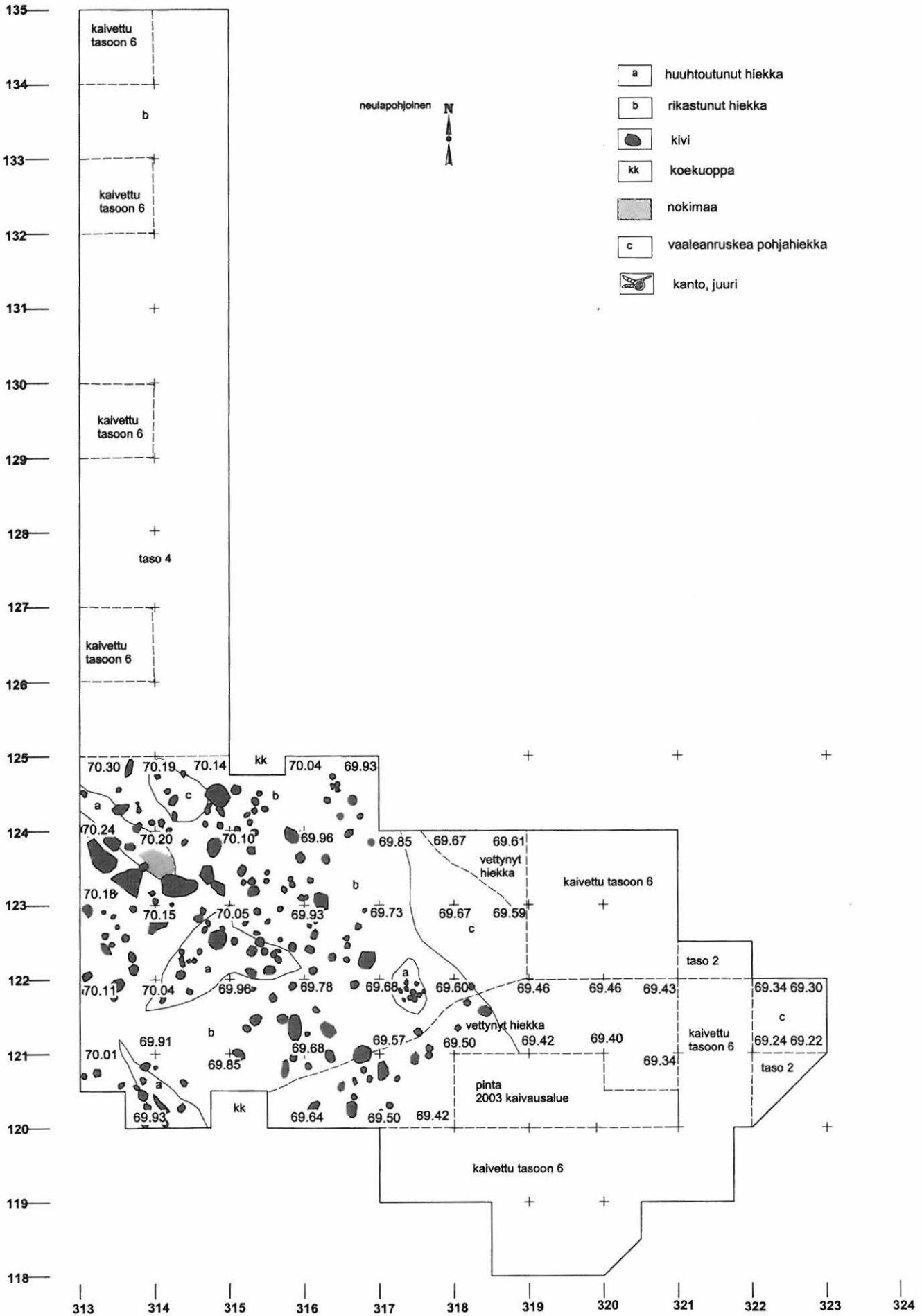
Mk 1:50
 lukemat metreinä mpy
 piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
Kreetta Lesell 2004

TASOKARTTA
 Alue B, taso 5

Mk 1:50
 lukemat metreinä mpy
 piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

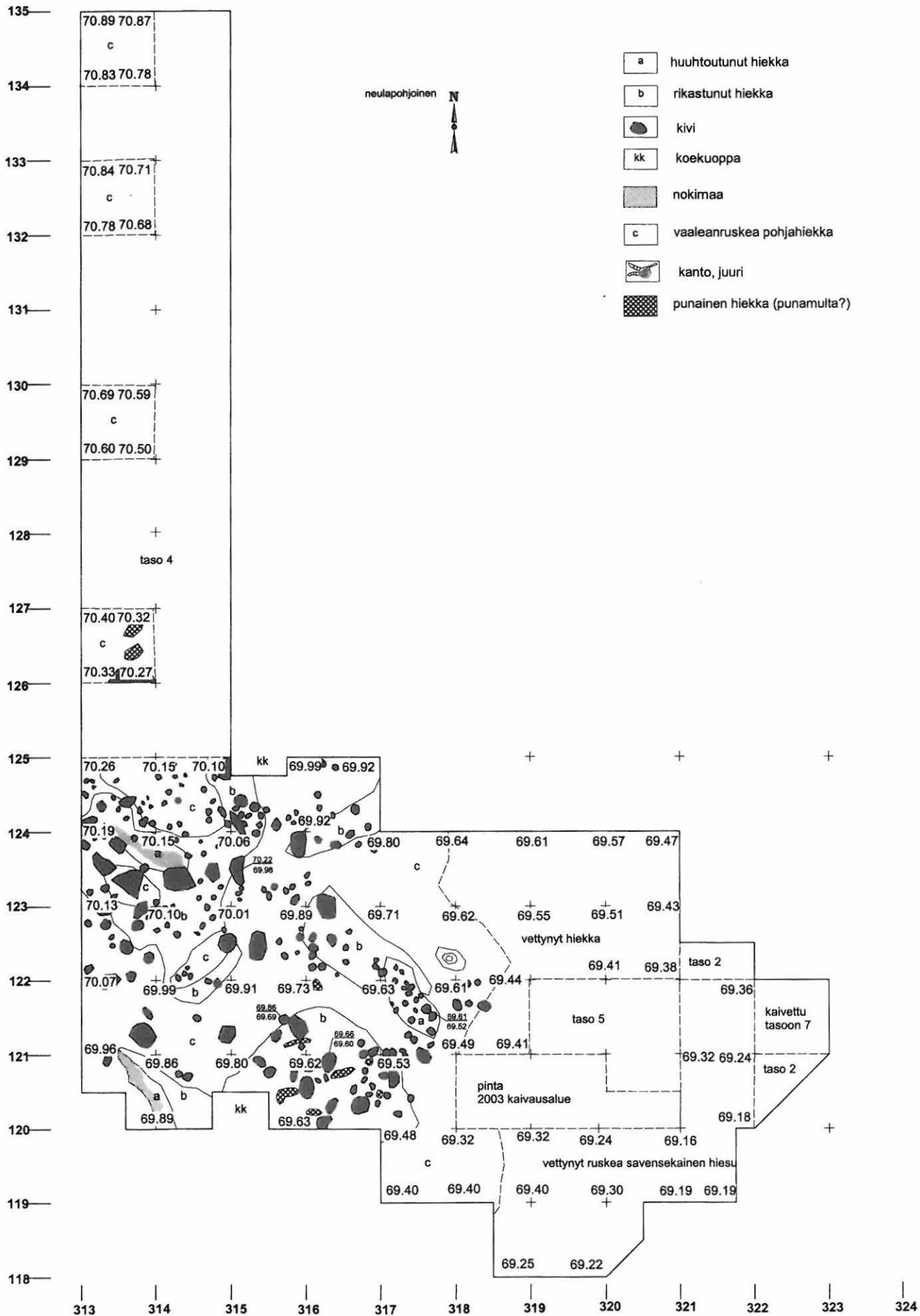

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
Kreetta Lesell 2004

TASOKARTTA
 Alue B, taso 6

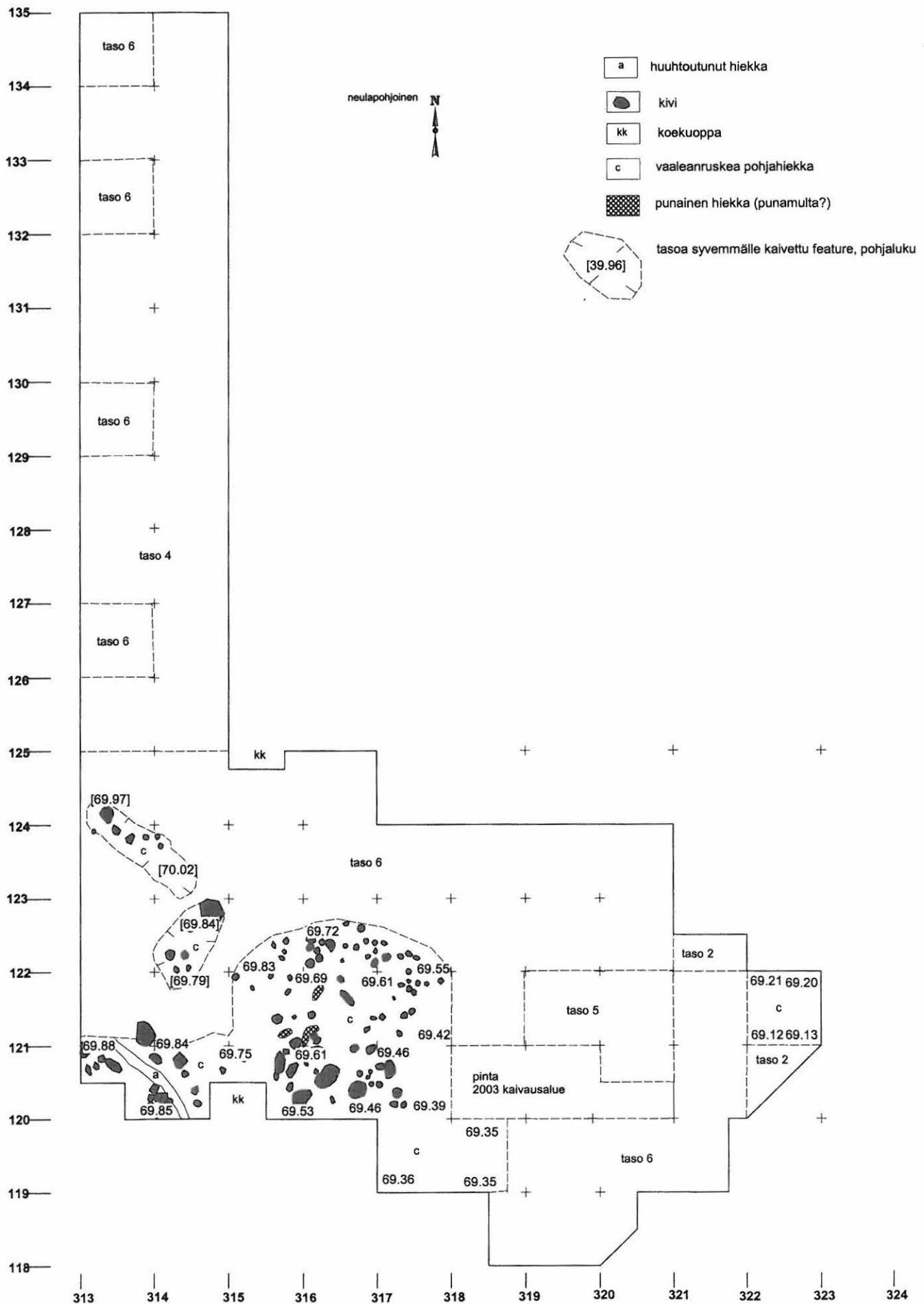
Mk 1:50
 lukemat metreinä-mpy
 piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
Kreetta Lesell 2004

TASOKARTTA
Alue B, taso 7

Mk 1:50
lukemat metreinä mpy
piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

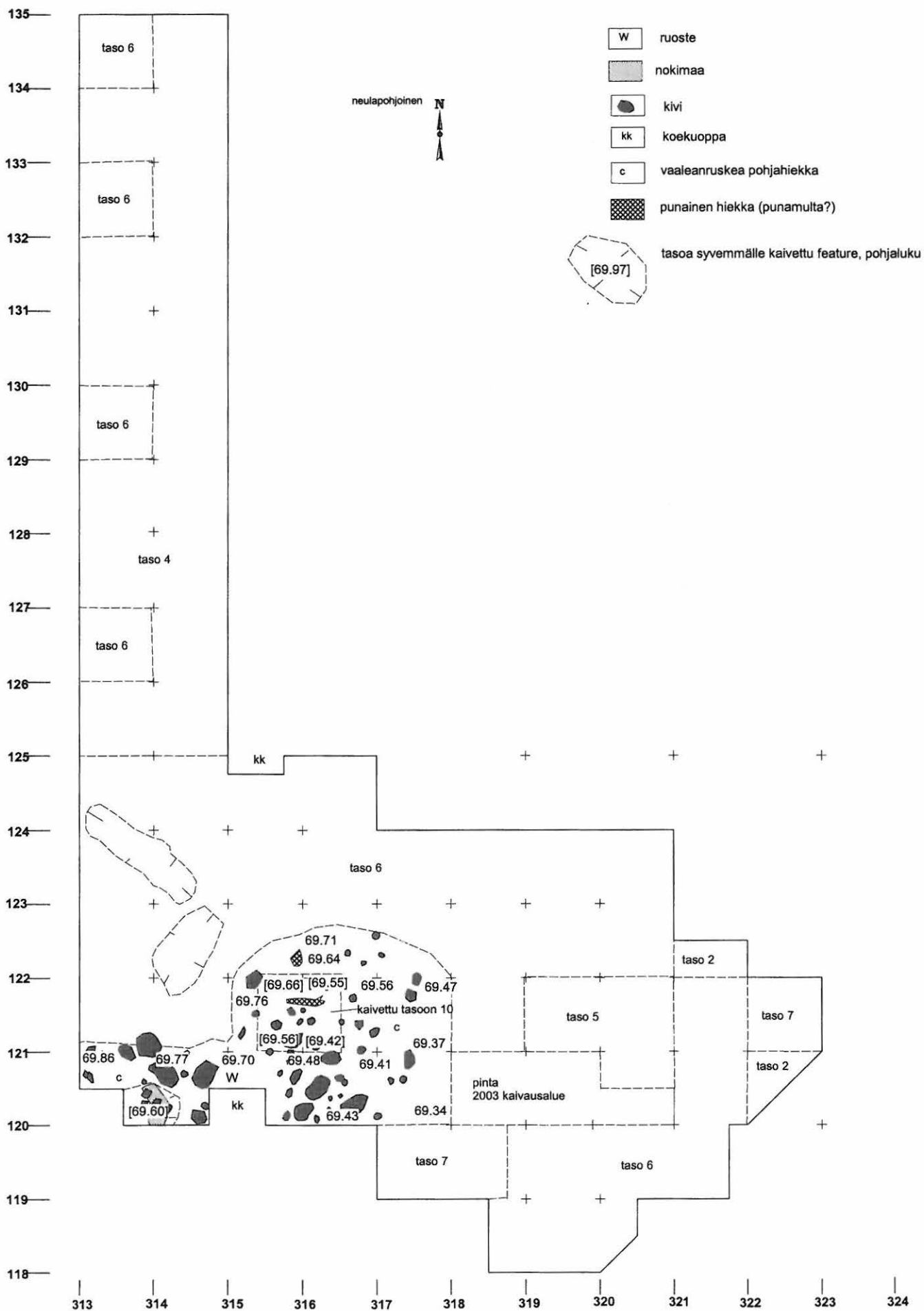

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
Kreetta Lesell 2004

 TASOKARTTA
 Alue B, taso 8

 Mk 1:50
 lukemat metreinä mpy
 piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

 0 2 m

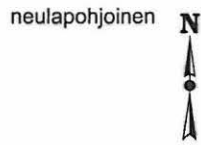

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W

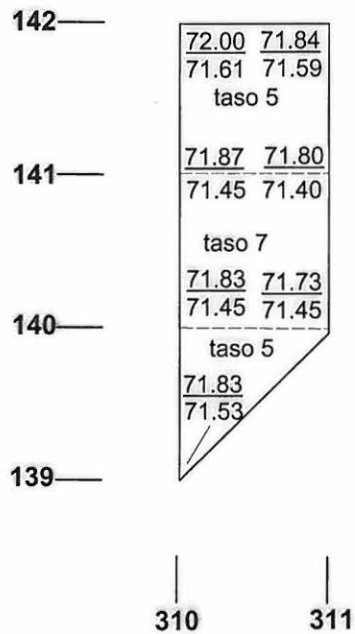
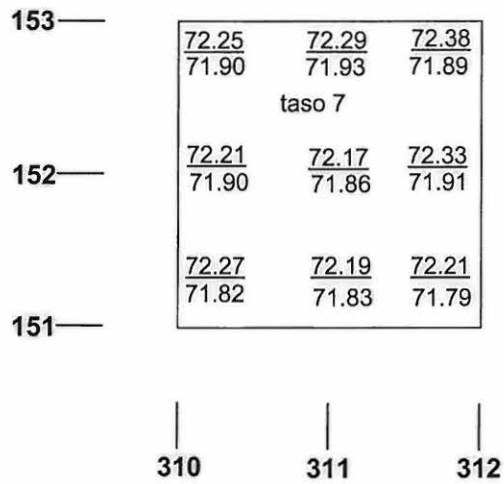
Kreetta Lesell 2004

TASOKARTTA

Alueet C ja D, pinta- ja pohjavaaitus
Mk 1:50

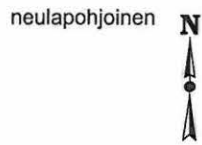
lukemat metreinä mpy
piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

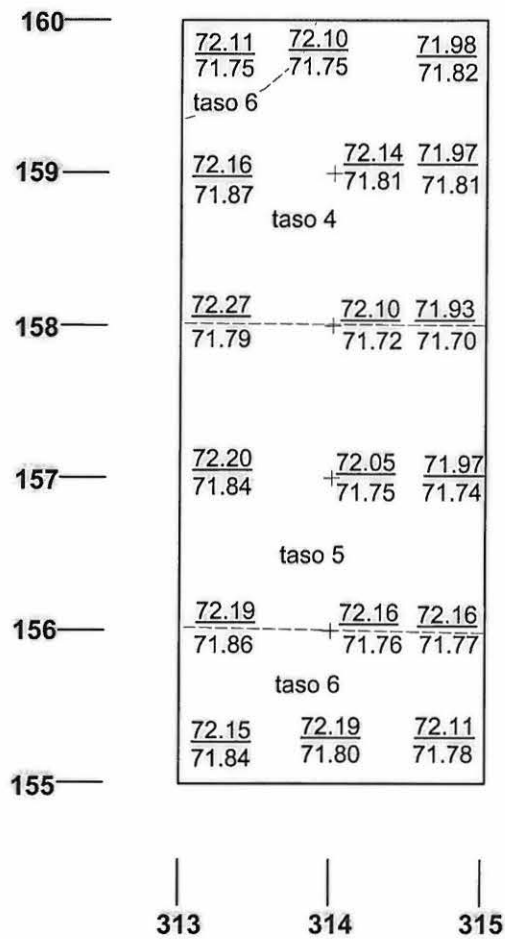
SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
Kreetta Lesell 2004

TASOKARTTA

Alue E, pinta- ja pohjavaaitus
 Mk 1:50

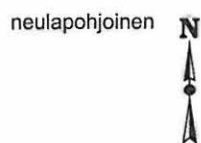
lukemat metreinä mpy
 piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W

Kreetta Lesell 2004

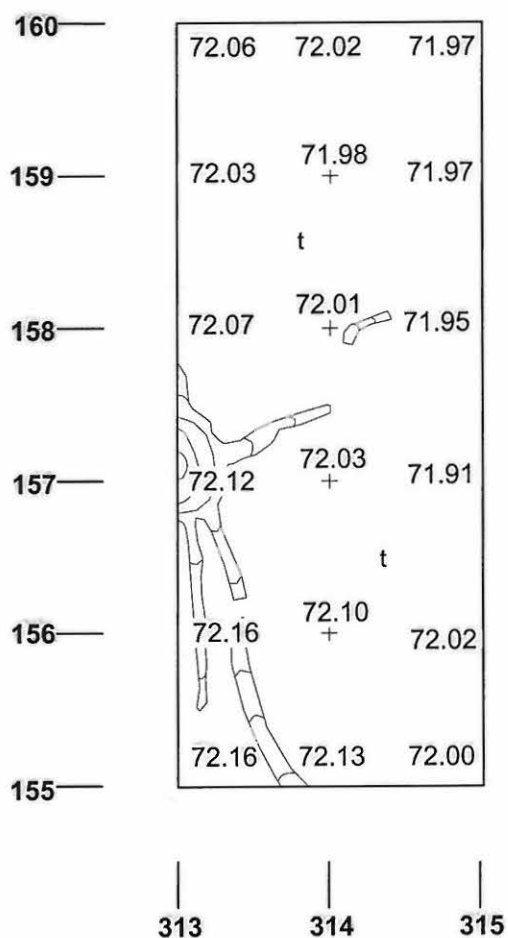
TASOKARTTA
Alue E, taso 0
Mk 1:50

lukemat metreinä mpy
piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

t turve

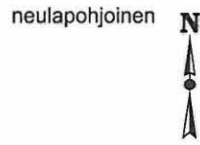
 kanto, juuri

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W

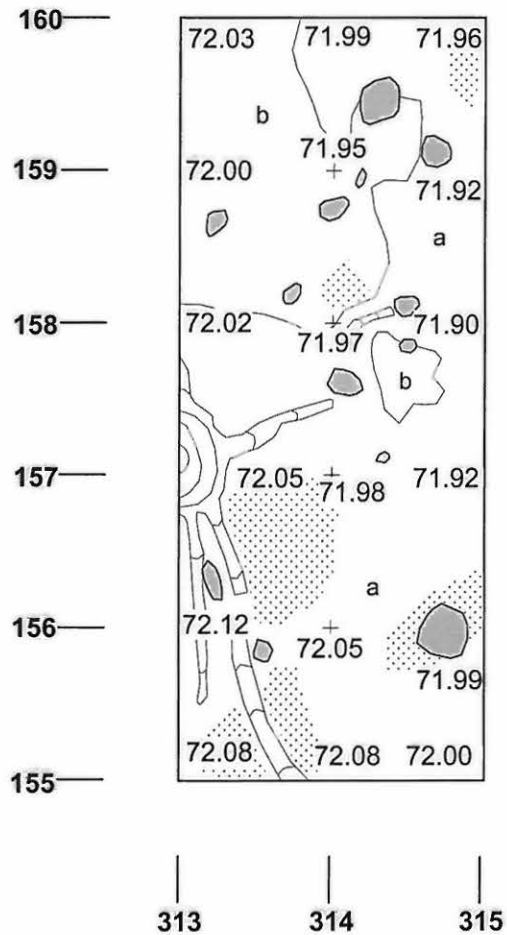
Kreetta Lesell 2004

TASOKARTTA
Alue E, taso 1
Mk 1:50

lukemat metreinä mpy
piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

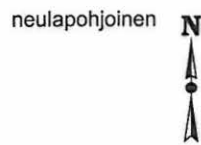
- a huuhtoutunut hiekka
- b rikastunut hiekka
- kivi
- kk koekuoppa
- tumma nokimainen maa (huuhtoutumiskerrokseen sekoittunut turvekerroksen alaosa)
- kanto, juuri

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W

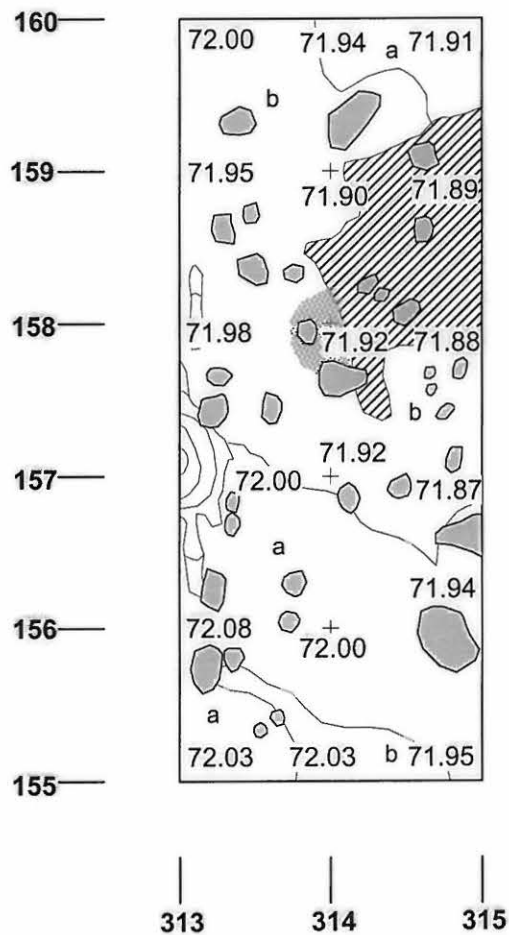
Kreetta Lesell 2004

TASOKARTTA
Alue E, taso 2
Mk 1:50

lukemat metreinä mpy
piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

- a huuhtoutunut hiekka
- b rikastunut hiekka
- kivi
- nokimaa
- kanto, juuri
- harmaa likamaa?

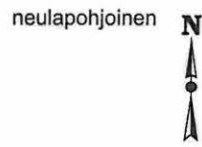

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W

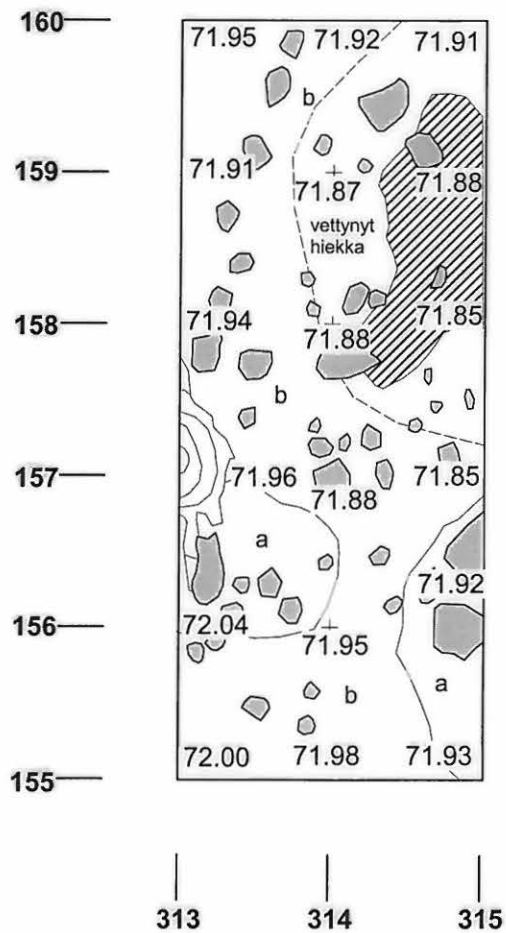
Kreetta Lesell 2004

TASOKARTTA
Alue E, taso 3
Mk 1:50

lukemat metreinä mpy
piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

- a huuhtoutunut hiekka
- b rikastunut hiekka
- kivi
- kanto, juuri
- harmaa likamaa?

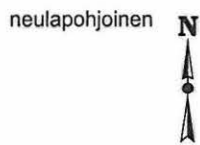
SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W

Kreetta Lesell 2004

TASOKARTTA

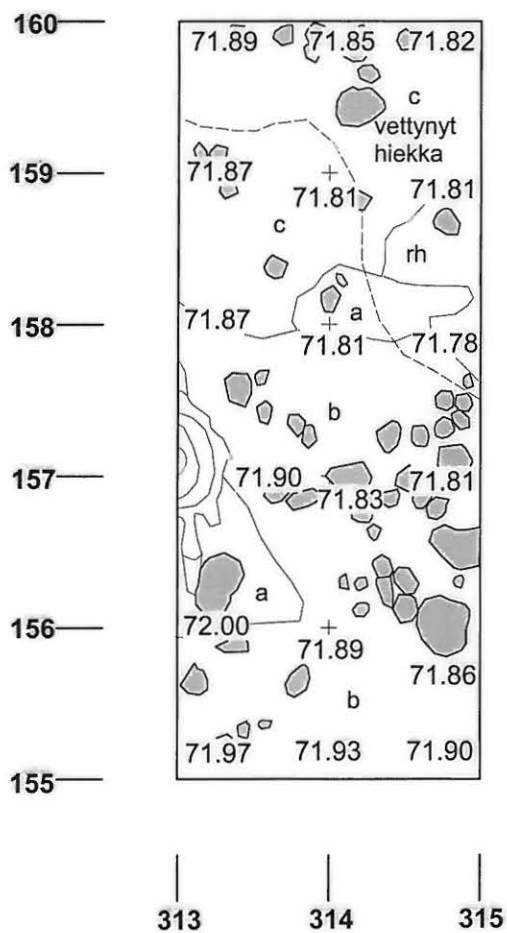
Alue E, taso 4

Mk 1:50

lukemat metreinä mpy
piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

- a huuhtoutunut hiekka
- b rikastunut hiekka
- kivi
- kanto, juuri
- c vaaleanruskea pohjahiekka
- rh sekoittunut ruskea ja harmaa hiekka

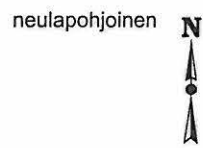
SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W

Kreetta Lesell 2004

TASOKARTTA

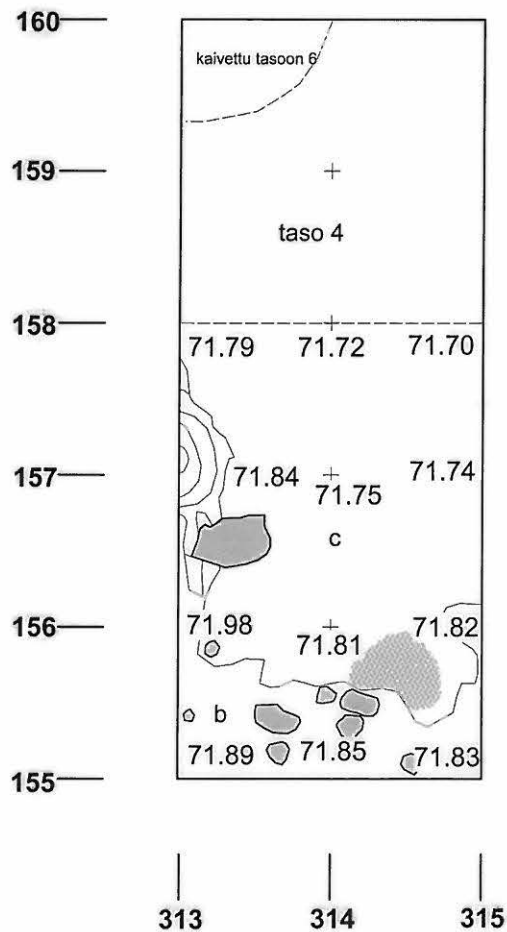
Alue E, taso 5

Mk 1:50

lukemat metreinä mpy
piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

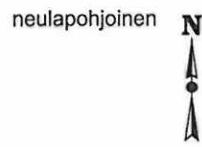
- b rikastunut hiekka
- kivi
- kanto, juuri
- c vaaleanruskea pohjahiekka
- nokimaa

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W

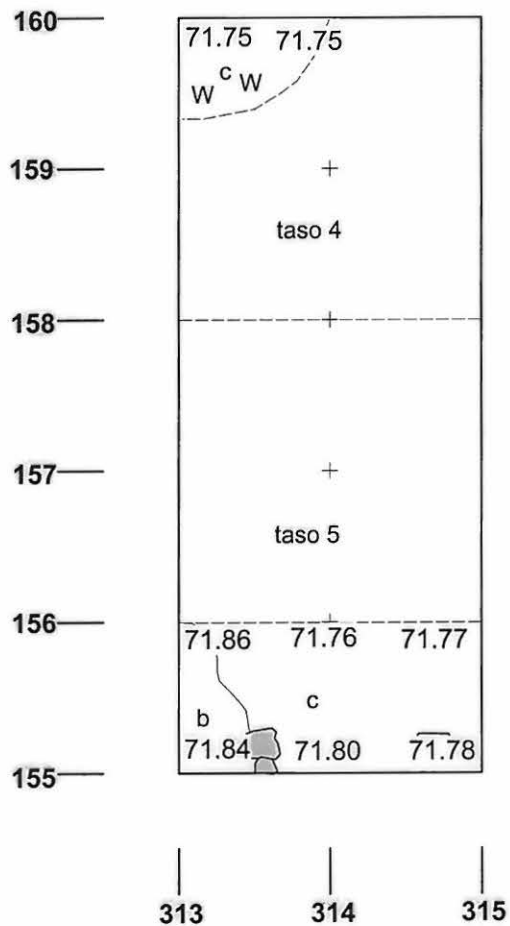
Kreetta Lesell 2004

TASOKARTTA
 Alue E, taso 6
 Mk 1:50

lukemat metreinä mpy
 piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

- b rikastunut hiekka
- kivi
- c vaaleanruskea pohjahiekka
- W ruoste

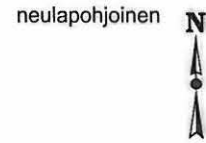
SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W

Kreetta Lesell 2004

PROFIILIKARTTA

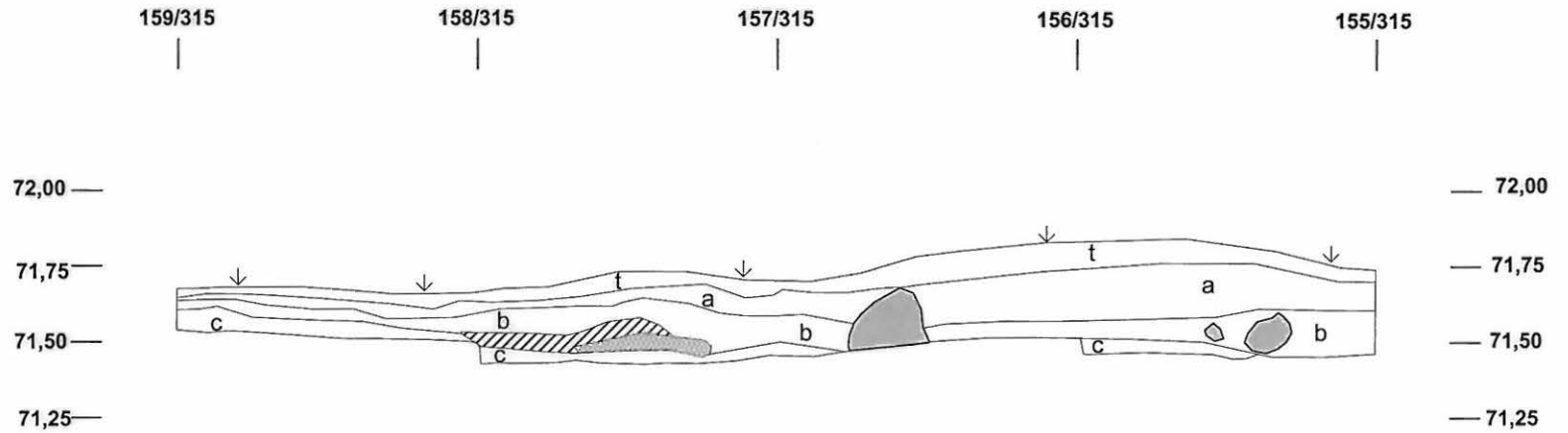
Alue E, profiili lännestä katsottuna, 155-159/315

Mk 1:25

lukemat metreinä mpy
piirt. ja digit Petteri Pietiläinen

- t turve
- a huuhtoutunut hiekka
- b rikastunut hiekka
- kivi
- kanto, juuri
- harmaa likamaa?
- nokimaa

35

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
K. Lesell 2004

135693

Yleiskuva alueesta. SE-NW.

135695

Kaivausaluetta ennen turpeenpoistoa. S-N.

135696

Turvetta poistetaan alueella B.
Kuvassa Marja Lappalainen.

Kuv. K. Lesell.

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
K. Lesell 2004

135700

Alue A, E-W –suuntainen oja
tasossa 3. E-W.

135699

Alue A, alempi S-N –suuntainen oja
tasossa 3. S-N.

Kuv. K. Lesell.

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
K. Lesell 2004

135698
Alue A, ylempi S-N –suuntainen
oja tasossa 3. S-N.

135694
Aluetta B kaivetaan. Kuvassa
M. Holappa, K. Nordqvist,
N. Närvänen, H. Pasanen ja
H. Kääriäinen. W-E.

Kuv. K. Lesell.

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
K. Lesell 2004

135690
Alue B:n yläosa tasossa 3. N-S.

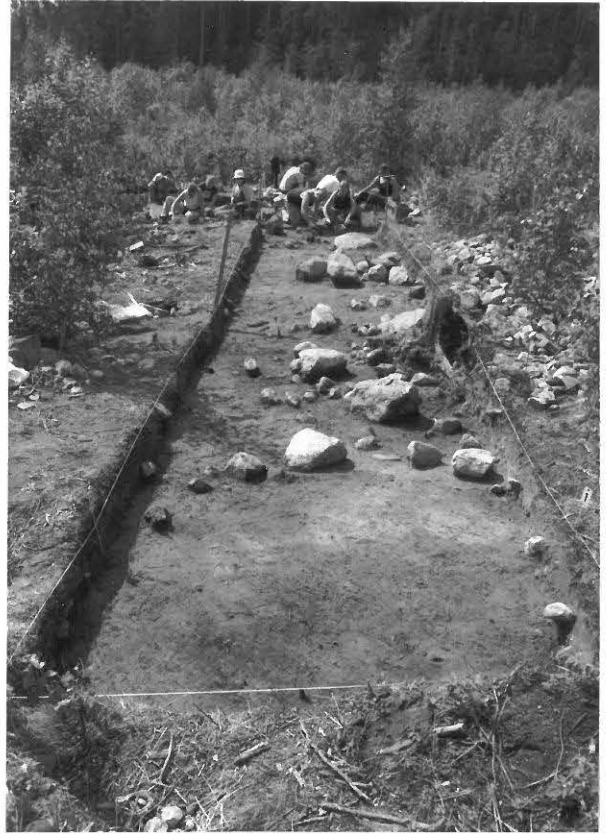
135691
Alue B:n alaosa tasossa 3. E-W.

Kuv. K. Lesell.

SUOMUSJÄRVI VIITAMAKI W
K. Lesell 2004

135702
Alue B:n yläosa tasossa 4. N-S.

135706
Alue B:n alaosa tasossa 4. W-E.

Kuv. K. Lesell.

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
K. Lesell 2004

135708
Alue B:n lisäalueet tasossa 4
ja lisäalueen lisäalueet ta-
sossa 2. S-N.

135709
Alue B:n lisäalueet tasossa 4. E-W.

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
K. Lesell 2004

135697
Mahdollinen punamultalaikku
alueella B tasossa 6. S-N.

135701
Alue C tasossa 3. N-S.

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
K. Lesell 2004

135692
Alue D tasossa 2. S-N.

135689
Alueelta D löytyneitä mahdollisia laakakiviä.

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
K. Lesell 2004

135703
Alue E veden vallassa. S-N.

135707
Alue E kaivettuna osittain
tasoon 5. S-N.

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W
K. Lesell 2004

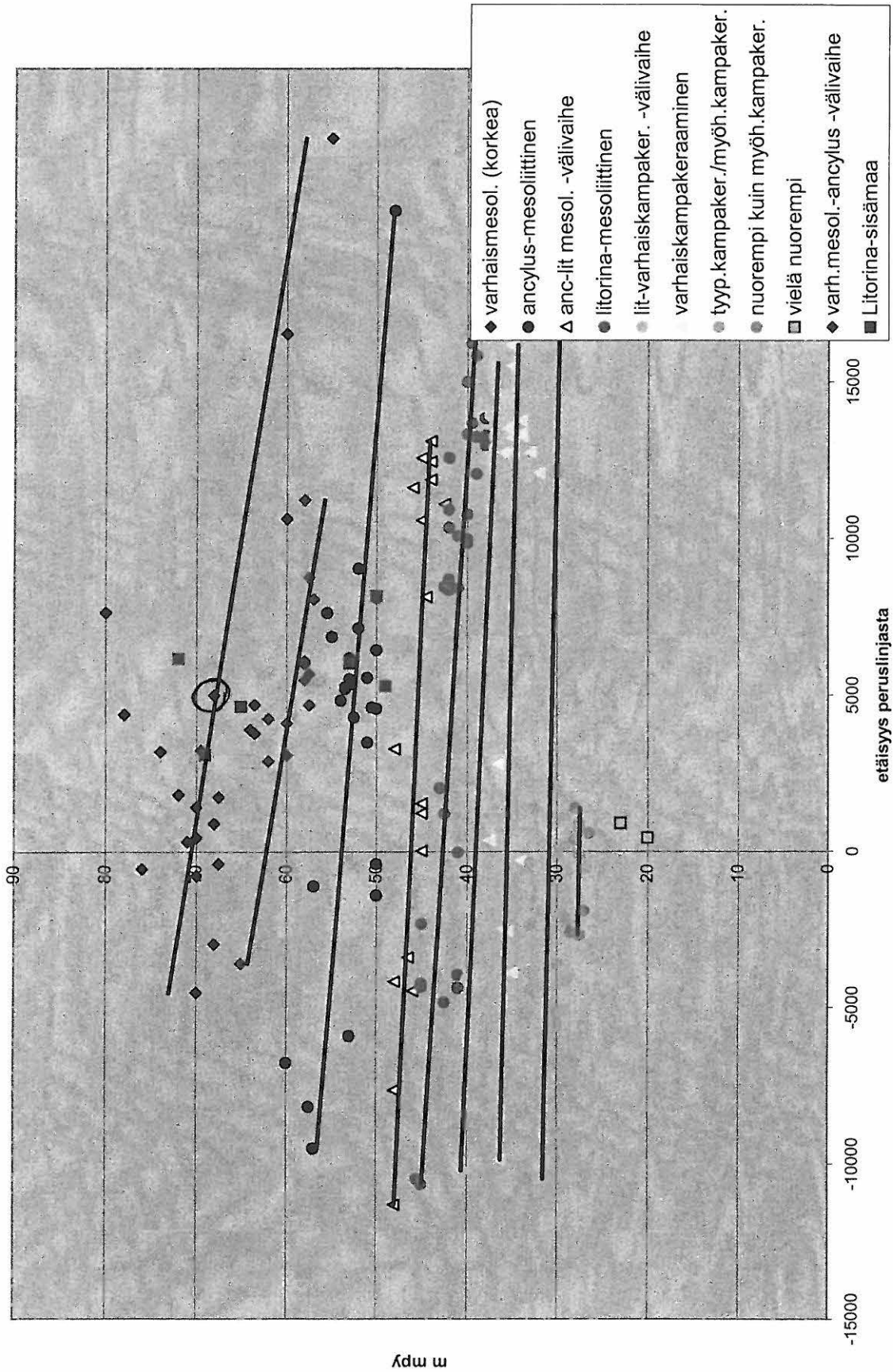
135704
Kerkko Nordqvist tyhjentää
alueen B alaosa vedestä.

135705
Heidi Pasanen työskentele-
mässä alueen B alaosassa
sateen jälkeen.

Henna Sinisalon tekemä
 rannansiirtymiskäyrä (pro gradu -
 tutkielma). Suomensjärvi Viitamäki
 W ympyröity.

SUOMUSJÄRVI VIITAMÄKI W

Levintäkartta

piirt. K. Lesell

● Löytö

Osa löydöistä alueilta, joilta poistettiin ainoastaan turve

MK 1:200

